

■ COLUMNA

Tar la lescha davart la promoziun da
la tgira d'uffants complementara a la famiglia vai per

«...bab e mumma ed affons...»

DA AITA DERMONT-STUPAN

Ecun quests pleds hai jau automaticamain en l'ureglia l'enconuscenta chanzun sursilvana «La parlera» (la moletta) da G. Cardeli, en la quala l'um pitga sia dunna cun in pal da saiv perquai ch'ella aveva bavì tut il vinars. Al mument ch'in passant vul intermediar tranter els dus sa defenda la dunna: «... l'ha il dretg, l'ei miu mariu... el dat sil siu».

Nus chantain la chanzun cun ironia. Quai n'essan betg nus, quai èn ils parlers. Nus n'ans dispettain betg. Almain betg avant porta. Nossas famiglias paran intact. Ma adina puspè datti, magari er tar las «meglras» famiglias, in schlop. I van dapart. Tragedias. Pavel per las buccas mal lavadas: Tgi è la culpa? El u ella? U èsi forsa las circumstanzas?

Gist è passà il di da la mamma, nua ch'i vegn puspè mess en tschiel per in di lur stenta e lavur e responsabladad en chasa e per ils uffants. Gea, pudair esser ensemen cun ils uffants ed ils educar è segir insatge dal pli bel. Ma che quai saja insatge ch'i san far be mammas na crai jau betg. Daco na duessan betg er ils babs pudair e savair far insatge uschè bel? Na, els ston ir a gudagnar, èn engaschads dal tuttatg en la vita professiunala. (E là puspè mancan las mammas, er sche bunamain mintgina ha ozendi ina pro-



fessiun). Ils babs pon giudair lur uffants be durant il temp liber. Ma lura ils vulan els però giudair! e na forsa far sitg, als dar da mangiar u als metter a durmir. Lavurà han els gia tutta di (tutt'emna, tut onn).

Ma la mamma, n'ha ella betg er lavurà mintga di a chasa? Tgenin lavura pia pli bler e pli dir, tgi ha merità in pau temp liber, e la finala tgi vegn en culs daners e tgi decida? Dumondas, a las qualas la tradiziun n'ans porscha betg schliaziuns. El las pon stenscentar l'amur tranter dus partenaris. Il recept: Consequentamain fifti fifti. In'utopia!? Tge um po sa prestar da lavurar be parzialmain? Sia segunda mesadad para indispensabla. Nagin n'engascha persunal be parzialmain! Curius che dunnas chattan dentant adina puspè plazzas parzialas. Cler, ellas ston magari esser prontas da far cumpromiss.

Plaunet chattan dentant er ils patruns (patrunas datti tuppamain anc uschè paucas) ch'i po avair er

avantatgs d'engaschar persunal parzialmain. L'entira vita da lavur professiunala diventa pli flexibla sch'ella vegn partida sin dapliras personas main intensivamain. Ed a nagin na fai donn d'avair dapli temp per lavurar a chasa e star cun ils uffants.

La tgira d'uffants complementara a la famiglia duai dar als geniturs il spazi necessari d'organisar tut lur pensums gia da princip a moda equilibrada e cuntentaivla per tuts dus tenor lur pussaivladads e betg be remplazzar ils % che la mamma vul ir a lavurar ord chasa. Ella duai evitar stretgas en il temp nua ch'ils geniturs na pon betg esser preschents per ils uffants. La buna tatta n'è ozendi betg adina en la vischinanza.

Cler ch'ina part dals custs ston ils geniturs surpiagliar sezs e quai en relaziun cun lur gudogn. Ma jau crai che la tgira d'uffants supplementara a la famiglia augmenta la qualidà da viver da las famiglias e da la cuminanza en general e portia novas schanzas. Geniturs satisfatgs e cuntents effectueschan uffants cuntents. Uschia pon ils geniturs giudair la buna buttiglia en cumpagnia da las personas che gidan a tgirar lur uffants e nagin che n'ha ni il dretg ni il basegn da dar fridas.

Viva!